

HEIMSKRINGLA

(Stofnun 1889)

Komur de à heimskringla umræðum.

THE VIKING PRESS, LTD.

888 og 890 BURGESS AVE., WINNIPEG.

Telephone: E-6887

Vorður tilgangurinn er \$1.00 árgangsárinum þegar
áttur fyrir frum. Allar borgarar sambandin
síðastliðnum.

SIGFUS HALLDÓRS frá Höfnun
Ritstjóri.
HÁVARÐÚR ELIASSON,
Ráðsmaður.

Stofnuninn er blaðsíðan:
THE VIKING PRESS, LTD., Box 2875
Winnipeg, Man.
Vinnungarinn er ófremurinn.
EDITOR HEIMSKRINGLA, Box 2875
Winnipeg, Man.

The "Heimskringla" is printed and published
by The Viking Press Ltd., Box 2875
Burgess Ave., Winnipeg, Manitoba.
Telephone: N 6887

WINNIPEG, MAN., 2. APRIL, 1924.

Enn um birting hveitisamningsins.

Fyrverandi ritstjóri "Heimskringlu", hr. Stefán Einarsson, birtir grein í síðasta tölublaði "Lögbergs", er heitir "Överðskulduð aðfinsla". Telur hann oss þar hafa gert överðskuldað frumhlaut á hr. Burnell út af birting hveitisamningsins. Telur hann ómögulegt að sjá nokkra ástaðu fyrir þeiri grein, aðra en þá, að "Heimskr." hafi ekki náð í jafnstóri auglýsingu og "Lögberg"; að greinin sé áras á hr. Burnell og að hún sé fremur lastmálg og fljótfærnisleg. Ennfremur klykkir hann út með að hæla oss fyrir ritstjörnargrein í sama blaði, þar sem með er fram með hveitisambandinu og segir, að gott sé að vita, að þar stjórn ólikur andi penna og í greininni til hr. Burnell. —

Ójá, það er nú það. I sjálfi sér er ekkert um þetta að segja annað um það, að þessar aðfinslur hr. S. E. eru á engum rökum bygðar. Og oss komma þær því einkennilegar fyrir sjónir, sem vér áttum langt samtal um þetta við hr. S. E. og skýrdom fyrir honum ástaður þær, er vér höfum til þess að rita greinina, miklu betur en vér í jafnstutu máli gátum skýrt lesendum vorum frá. Ær það annaðhvort, að móðurmálið vefti sva ófylilega fyrir oss, að vér höfum ekki getað gert oss skiljanlegan, eða þá, að hr. S. E. bykist hafi ástaðu til þess, að efast mjög svo tilfinnanlega um sannsögli voru. Æn til þess þykjumist vér satt að segja ekki hafa gefið honum, né neinum öðrum her, nokkra minstu ástaðu, enn sem komið er.

Hvað þá snertir það, að aðfinslur vorar við hr. Burnell hafi aðeins verið spottnar af því, að "Heimskringla" hafi ekki fengið jafnstóri auglýsing og "Lögberg" að endurtökum vér það hérr að prenti, er vér sögðum. S. E. munnlega, að sú ástaða er raka-laus ósannindi. Vér álitum og álitum enn, sérstaklega samkvæmt því viðtali, er ráðsmáður "Heimskringlu" hr. Háv. Eliasson, skýrði oss frá, að hann hefði átt við hr. Burnell og hr. Thomassen, auglýsingaman bráðabyrgðarnefndarinnar að framkoma hr. Th. þessu máli stappi lítlsvíðingu næst gegn lesendum "Heimskr.". Frá hvaða rótum það álit þeirra, sérstaklega hr. Thomassens, er runnið, skulum við láta ósagt. En vér höfum enga ástaðu til þess að ætla, að hr. Eliasson hafi farið með rangt mál. Hr. S. E. var þessari hlið málins eins vel kunng og óss en virtist ekki til til hennar vilja tak, og helzt lýsa óll umræði hr. H. E. Þar að hútan dæð os ómerk; kanske einnig fyrir þá sér, að á heim ummelum var auðséð, að blutdrægn hafið átt sér stað frá hr. Thomasson.

I þessu sambandi getur hr. S. E. þess, að "þeir Isl.", sem þekkt hafa hr. Burnell í fleiri ár og unnið hafa með honum að framfara-málu boendu; gefa að líkendum lítið fyrir hvað þeir rausa um hann, sem hvorki hafa heyt hana nái sér, o. s. frv.

Það vill nú-þvo heppilega til, að vér höfum nýlega átt til við þau-Islanding her, er einna mest mun hafa haft saman við hr. Burnell að selda í þessum svíðum; ólíku meira en hr. S. E. með allri tilhöldilegri virðingu fyrir kunnleikum hans og hr. Burnell's; mann, sem nýtar hvers manns virðingar, er hann þekkir, fyrir hreinskili sina, og ósérplagni í opinberum malum, einnig hr. S. E. að því er vér vitum bezt — mann, sem undirskrifar flest þau löfyrði, er hr. S. E. þeg að hr. Burnell.

Og það einkennilega skeði, að þessi maður litur á málid mjög á sama veg og virði, en á bágt með að skilia afstöðu hr. Burnell's til þess og enn há bágra með, að

bvi er oss yirtist, að skilia afstöðu fyrverandi ritstjóra "Heimskringlu". — hr. Stefán Einarsson.

Einkennilega sögðum vér. Nei, það er ekkert einkennilegt við það. Munurinn á hr. S. E. og oss tveimur himum — og vonandi mætustu lesendum blaðsins yfirleitt — i þessu málum, er nái, að vér vorum að hugsa um málnefnið en ekki mannið. Hr. S. E., hefir aðsjaanlega starð sig svo blindann af aðdáum á hr. Burnell, að han telur það ódekið næst, að finna að við hann — ef manni finst það viða — vegna þess að manni sé makkostamaður.

Vér höfum aldrei látíð í ljósí efa um, að hr. Burnell gæti verið mannkostamaður, vár erum meira að segja einlæglega sannfærir um það nái, að hann er það. En vár erum jafn — einlæglega sannfærir um, að hann áttinsí voru skilið, og því meiri mannkostanum sem meni eru, hví meiri heimting eiga þeir á, að fundið sé að við þá, að þeir gera rangt viljandi eða óvillandi. Og emmitt vegna þess er það enn miskilningur hjá hr. S. E., þar sem hann heldur að greinin er hvætur bændur til hveitishólmum, og aðfinslugarin í garð hr. Burnell séu af ólikum anda ritáðar. Greinarnar eru báðar frá sömu uppsprettu, þeirri, er streymir í þá áttina, að leggja góðum malefnum lósyrdi, og styrkja þá er fyrir þeim berjast; líklig emmitt með því, að finna að við þá, að þeir eru að fara villir vegarins á leið sinni að tákmarkinu.

Með því móti er þeim og málefnum um hjaðað betur, en með blindu dálæti. Það leidir aðeins til skurðgöðadýrkunar.

Um lastmælgi voru í áminnstri ritstjörnargrei, er það að segja, að vár komum ekki almenningilega auga á hana. En það fýkur nái lika sva margt við í stórvíðinu nái að dogum, að það getur orðið erfitt, að taka eftir bjálkanum í sín eigin auga. Annars hefði hr. S. E. átt að taka tilboði voru um að birta grein sína í "Heimskringlu", svo lesendum gætu lesið saman þrófarkirnar hjá oss. Þá hefðu þeir t. d. getað sannfærst um, að hr. S. E. ber enn eina tilhæfðalaus ásókn oss að hendur. Hann segir um starf hr. Burnells í bráðabyrgðarnefndinni: "... að þar virðist alt ganga vel, þó það sé torskilið "Heimskringlu", og að fyllilega má vonast eftir, að nægat undirskrifir fáist, o. s. frv."

Vér vitum ekki annað en að "Heimskringla" hafi sífellt undanfarð verið að skýra lesendum sínum einmitti réttu þessu sama, er S. E. nái er að skýra lesendum "Lögbergs" frá. Hr. S. E. fer því ekki rétt með, að það sé oss torskilið. Hafi hann lesið "Heimskringlu" síðan hann fór frá, eru þessi ummæli hans tæplega ærlægur leikur á bordi. Hafi hann ekki lesið blaðið, átti hann sem allá — alltað minst að fullryða. Það hefði áreiðanlega ekki bakað honum nokkurt tjón. Milefnið ekki heldur.

Sambandið við Island.

Vér höfum einu sinni áður vikið að því hér í blaðinu, að oss væri uggr á, að eftirkort manna heimá á Islandi væri ekki svo vakandi gagnvart baráttur vorri hér vestan hafs fyrir tungu vorri og þjóðerni, sem vera bæri. Vér skrifudum þau orð í þeiri von, að þau kynnu að finna leið að hjarta og hugskoti einhvers eða einhverra góða manna heima, sem svo vildu taka það mál upp á sína arma. Vér vitum að visu, að til eru þar menn, sem bera þettu mál einlæglega fyrir brjóst, t. d. Steingrimur leknir Matthiasson, er svo skynsamlega og ófalglaust hefir mikilid um þetta mál rætt og ritað, hér og heima. En oss dylist ekki að þessir menn eru af fáir, oss dylist ekki að flestir málsmetandi menn heima fyrir láta ens sem komið þetta mál sig líth skifta.

Vér erum þess og fullvissir, að þetta afskiftaleysi er þó ekki sprottið af nokkrum kála til vor, hér vestra. Það orsakast af hugskotaleysi. Menr eru alment ekki farnir að gera sér grein fyrir því, hversu mikils virði það er fyrir Island að fá grindur þjóðerniskviána út fyrir landhelgina, að svo miklu leyti sem heigt er. Allar þjóðir verja stórfi í það að kynna sig sem flestum öðrum þjóðum sem bezt og Islepingar fara þar að dæma annara þjóða, enda er þeim þarfum að heim aðeins lega til.

Ísland ætti ekki að þurfa að verja stórfi til þess að halda nánu vinarsambandi við Canada um ófyrirsíðanlega framtíð. Vér viljum ekki segja að það þurfir ekki fá af mörkum að láta til þess, vár álitum með dr. Steingrim, að það ætti að gera það, en vakandi eftirkort og skilningur að heiman á þjóðerhísbaráttunni hér vestra myndi gera undrárverk í því eftir.

En, sem sagt, þess er ekki að dyljast, að hvorugt hefir nægilega komið fram almenning.

Vér viljum í þetta sinn aðeins nefna eitt dæmi máli voru til studnings.

A síðastliðnum 5—6 árum hafa verið

gefnar út emar 4—5 ljóðabækur hér vestra. Allar eða flestar þessar bækur hafa verið sendar heim, blöðum og timaritum til umsagnar, og undantekningarálti hefir þeir alrei verið minst þar. Óss skortir því miður negan kumuglegrar að öllum þessum bökum, en vér göngum að því visu, að þær munu hafa verið misjafnar að gæðum. Ær svo mikilid höfum vér þó sér að þar er ymislegt að borið borið, sem mun lifa í islenzkum bókmentum. Úpp og niður standa þessar bækur fyllilega á spordi tóluverðum hluta af þeirri ljóðagerð, er birst hefir síðust árin heima, og getið hefir verið þar í mórgum dálkum. Ær þó svo hefði ekki verið nema kurteisisskylda, að geta heirra tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið upplýsingar hjá forstöðunefnd safnaðarins, ef þér hefði ómeira metið að komast að safnaðarins, en að gera tilraum til þess að sverta söfnunum í augum almenningars. Bersyngleit er, að yður hefir bött mikils viðbúra, ó nái þessu sér, að bankareikning og bankavíður, og kvenfélög og safnaðarins. Um allt þetta hefði þér, herra ritstjóri, getað fengið